

Publicerad: 13-10-2014

Katarina Fellman, forskningschef, tel. 25 493

Skattekalkyler för kommunerna hösten 2014

I korthet

- Tillväxten i ekonomin (BNP) är enligt preliminära uppgifter fortfarande negativ och utvecklingen av skatteinkomsterna därmed svag
- Tillväxten i kommunalskatten är avtagande som följd av försvagad arbetsmarknad, måttfulla löneökningar och trendmässigt ökande pensionsavgångar. Höjd uttaxering väger delvis upp utvecklingen
- Kommunernas inkomster från samfundsskatterna har fortsatt att minska för femte året i rad. Nästa år beräknas kommunernas andel stanna på cirka 5 miljoner euro
- Fastighetsskatterna ökar tack vare att beskattningsvärdena justerats upp betydligt i år och även skattesatserna har höjts i flera kommuner.

Tabell 1 sammanfattar resultaten av kalkylerna för kommunernas olika skatteslag enligt debitering. Betonas bör att de debiterade skatterna kan skilja sig väsentligt från de skatter som under året redovisas till kommunerna, särskilt när det gäller samfundsskatterna.

Tabell 1. Sammandrag över kommunernas skatteinkomster 2012-2015 (enligt debitering), 1 000 euro

	2012	2013*	2014**	2015**
Kommunalskatt	82 290	86 931	91 657	93 691
förändring, %	3,8	5,6	5,4	2,2
Andel av samfundsskatt	5 859	5 723	5 500	5 000
förändring, %	-37,6	-2,3	-3,9	-9,1
Fastighetskatt	1 771	1 838	3 153	3 181
förändring, %	5,7	3,8	71,5	0,9
Skatteinkomster, totalt	89 920	94 493	100 310	101 873
förändring, %	-0,5	5,1	6,2	1,6

*Preliminär uppgift **Prognos

Källa: ÅSUB, bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen, bearbetningar av information från Finansministeriet

Översiktens syfte och användning

Den här översikten är sammanställd för Ålands kommuner. ÅSUB utarbetade tidigare en mera omfattande konjunkturbedömning för den kommunala sektorn. Nu avgränsas bedömningen till att omfatta kalkyler för kommunernas skatteinkomster med kortfattade beskrivningar av antaganden och villkor för kalkylerna. Skattekalculerna kan fungera som ett underlag för kommunernas budgetprocess. Parallellt med översikten sammanställs skattekalculer i Excel-format som finns tillgängliga för kommunerna på ÅSUBs hemsida.

ÅSUB gör innevarande höst inte några egentliga prognoser för den åländska ekonomin inför 2015. Makroindikatorerna i följande tabell ska därför snarast betraktas som prognosantaganden som är nödvändiga som underlag för skatteprognoserna.

Tillväxten inom den åländska ekonomin har enligt preliminära uppgifter varit negativ eller stannat på noll de senaste fyra åren. Tillväxten förväntas sjunka ytterligare 2015 på grund av svaveldirektivet. Orsakerna till ekonomins negativa volymutveckling är flera, bland annat den internationella lågkonjunkturen, att det går särskilt dåligt för Finland, den svaga sjöfartskonjunkturen, men även åtstramningarna inom den offentliga sektorn har betydelse. Förvärvsinkomsterna växer långsammare till följd av måttfulla allmänna löneökningar, stigande arbetslöshet samt trendmässigt stigande pensionsavgångar. Däremot har nettoinflyttningen till Åland under årets åtta första månader varit större än på många år.

Skattesatsen för företagen sänktes till 20 procent år 2014 och föreslås vara på samma nivå år 2015. Prognoserna för skatterna har tillsvidare inte beaktat eventuella kommande justeringar i skattesatserna i kommunerna. Beslut om inkomstskattesatsen bör fattas av kommunfullmäktige senast den 17 november.

Tabell 2. Några nyckeltal för den åländska ekonomin

	2011	2012	2013*	2014**
BNP till marknadspris, volymförändring, %	-6,1	-1,5	0,0	-1,9
Förvärvsinkomstsumman, förändring, %	4,7	3,9	2,5	2,0
Befolkningstillväxt	348	147	164	250-280
Arbetslöshetsgrad (öppen), %	2,8	3,1	3,5	4,0
Prisindex för basservicen, %	1,8	2,5	2,5	1,9
Konsumentprisindex, förändring %	3,6	2,3	1,3	1,1
Byggnadskostnadsindex, förändring %	3,3	2,4	1,0	0,9
Kort ränta (euribor 3 mån), %	1,4	0,6	0,2	0,3
Kommunal skatteprocent, vägt medeltal	17,03	17,03	17,03	17,51
Samfundsskatteprocent	26,0	24,5	24,5	20,0
Kommungruppens andel av samfundsskatten	0,3199	0,2834	0,2949	0,3556

Källa: ÅSUB, Finlands Bank, Finansministeriet, Statistikcentralen

Kommunalskatten växer långsammare

Följande tabell sammanfattar kalkylerna över kommunalskatten för de åländska kommunerna. Kommunalskatten är den största enskilda inkomstkällan för kommunsektorn. Av tabellen framgår att tillväxten i inkomsterna från kommunalskatten är avtagande.

Tabell 3. Kalkyl över kommunalskatten för alla kommuner, 1.000 euro (enligt debitering)

	2012	2013*	2014**	2015**
Förvärvsinkomster	696 010	713 481	727 851	743 897
<i>förändring, %</i>	3,9	2,5	2,0	2,2
därav utlandsinkomster	56 296	52 642	53 303	53 303
Avdrag, riks-	132 734	131 446	131 866	133 936
Avdrag för inkomstens förvärvande	10 281	10 205	10 294	10 384
Förvärvsinkomst avdrag	39 430	38 597	38 420	38 245
Grundavdrag	13 694	13 328	13 619	14 436
Övr avdrag inkl pensionsink avdrag	69 329	69 316	69 533	70 871
Avdrag, åländska	17 424	12 502	12 636	12 769
Resekostnadsavdrag	7 809	6 847	6 926	7 004
Studielåneavdrag	94	85	85	85
Sjukdomskostnadsavdrag	8 783	4 824	4 877	4 932
Studieavdrag	738	746	747	748
Allmänt avdrag	0	0	0	0
Avdrag, sammanlagt	150 158	143 948	144 501	146 705
<i>förändring, %</i>	4,6	-4,1	0,4	1,5
"Beskattningsbar inkomst"	545 852	569 770	583 349	597 192
Skattesats	17,03	17,03	17,51	17,50
Kalkylerad skatt	93 001	97 070	102 158	104 569
Arbetsinkomst avdrag	2 927	2 913	3 062	3 219
Övr. avdrag från skatten mm.	7 784	7 226	7 439	7 659
Debiteras	82 290	86 931	91 657	93 691
<i>förändring, %</i>	3,8	5,6	5,4	2,2
Den inkomst som motsvarar debiterad skatt	483 107	510 437	523 575	535 253
<i>förändring, %</i>	3,8	5,7	2,6	2,2

Not 1: De debiterade skatterna (de skatter skattebetalarna ska betala) stämmer inte helt överens med de skatter som under året redovisas till kommunerna.

Not: Baserad på preliminär debiteringsstatistik för 2013 per 6.10.2014.

Underlagstabellerna per kommun kan fås från ÅSUB. Kalkylerna är uppgjorda i excel och är avsedda som verktyg för kommunerna med möjlighet att göra egna antaganden.

Källa: ÅSUB och bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen

Högst upp i tabellen finns de samlade förvärvsinkomsterna (löner, pensioner, ersättningar mm) som ligger till grund för kommunalbeskattningen. Därefter finns kalkyler över avdrag från inkomsten med bedömningar på basen av förändringar i lagstiftningen. Först presenteras de avdrag som är gemensamma med resten av

landet och sen de avdrag som är specifika för den åländska kommunalbeskattningen. När avdragen dras från förvärvsinkomsterna fås en "beskattningsbar inkomst" och med den som grund beräknas med hjälp av kommunens skattesats en kalkylerad skatt. Från den kalkylerade skatten dras ytterligare avdrag direkt från skatten, arbetsinkomstavdrag och övriga avdrag t ex underskottsgottgörelse och hushållsavdrag. När dessa avdrag är gjorda fås den skatt som debiteras för ett skatteår för kommunen.

Beräkningarna som grundar sig på den preliminära debiteringsstatistiken för år 2013 visar på en tillväxt i förvärvsinkomsterna på 2,5 procent i genomsnitt för fjolåret. Förvärvsinkomsterna beräknas sammantaget öka lite långsammare i år och nästa år; med 2,0 respektive 2,2 procent. Den här utvecklingen förklaras huvudsakligen av svag utveckling på arbetsmarknaden och ökade pensionsavgångar.

Vid sammanställningen av kalkylen har landskapsregeringen fortfarande inte fastställt vilka förändringar i avdragen i kommunalbeskattningen 2015 som kommer att föreslås för lagtinget. Beräkningarna av avdragen i tabellen grundar sig på följande information och *antagande om förändringar i avdragsgrunderna*:

- För att lindra beskattningen för dem med lägst inkomst har grundavdraget i kommunalbeskattningen höjts med 30 euro för 2014 och föreslås höjt med 40 euro 2015. Det maximala beloppet uppgår till 2 970 euro nästa år. Dessutom föreslås minskningsprocenten sänkas från 19 till 18 procent, så att avdraget blir högre för en större del av låginkomsttagarna.
- Beskattningen av pensionsinkomster beräknas i kalkylen bli lindrad genom att koefficienten för pensionsinkomstavdraget höjs från 1,37 till 1,39 procent samt genom att minskningsprocenten sänks från 55 till 54 procent
- I sjukdomskostnadsavdraget har stigande kostnader beaktats. En större begränsning i avdragsrätten infördes 2013.
- Arbetsinkomstavdraget, som görs direkt från skatten höjdes med 30 euro i år. Inför nästa år föreslås dels en ny höjning av beloppet med 15 euro, till 1 250 euro. Dels höjs utfallsprocenten från 7,4 till 8,6 procent. De kommuner som har stor andel låginkomsttagare förlorar mer på förändringarna.
- Hushållsavdragets maximibelopp höjdes från 2 000 till 2 400 euro år 2014 och ökade därmed de övriga avdragen från skatten.
- Möjligheten att dra av bolåneräntor minskar med ytterligare 10 procentenheter 2015 och därefter med 5 procentenheter årligen fram till 2018. Förändringen minskar avdragen som görs direkt från skatten med cirka 100 000 år 2015.

De många avdragen i beskattningen bidrar till att det i realiteten är en betydande skillnad mellan den egentliga kommunala skattesatsen, som för de åländska kommunerna i år i genomsnitt ligger på 17,5 procent, och den effektiva skattegraden som ligger på cirka 12,6 procent. Den effektiva skattegraden anger alltså hur stor del av bruttoförvärvsinkomsterna som betalas i kommunalskatt.

Samfundsskatterna minskar

Samfundsskatten, eller bolagsskatten, utgör den näst största enskilda skattekanalen för kommunerna. Inkomsterna från samfundsskatten delas mellan staten, kommunerna och församlingarna. För innevarande år höjdes kommunernas andel av samfundsskatterna till 35,56 procent av intäkterna för att skattesatsen sänktes till 20 procent. För 2015 föreslås kommunernas andel höjas ytterligare till runt 36,26 procent som kompensation för kommunernas ökade kostnader i samband med arbetsmarknadsstödsreformen. Vissa andra justeringar ska också beaktas i fördelningen av skatterna från samfunden.

Ett utmärkande drag för samfundsskatterna under senare år är att utvecklingen skiljer sig väsentligt från den reella samhällsekonomiska utvecklingen, det vill säga tillväxten i BNP. Den här utvecklingen gör att det är oerhört svårt, att på basen av omsättningsutvecklingen och de företagsdata ÅSUB har som underlag, kunna göra en bedömning av hur omfattande inkomstskatterna från företagen blir.

Utöver de här osäkerhetsfaktorerna har skillnaden mellan vad som redovisas i samfundsskatteandel till kommunerna under ett år och den debiterade skatten, det vill säga den skatt ett företag eller samfund har att betala för ett visst skatteår, varit betydande under de senaste åren.

Som framgår av *Tabell 4* nedan har samfundsskatterna minskat de fyra senaste åren till följd av det rådande konjunkturläget och verksamhetsförutsättningarna inom sjöfartssektorn.

Tabell 4. Kalkyl för kommunernas andel av samfundsskatten enligt debitering 2012-2015, euro

	2012	2012	2013	2013*	2014	2014**	2015**	2015**
	Koefficient	Skatt	Koefficient	Prel. skatt	Koefficient	Kalk. skatt	Kalk. koeff.	Kalk. skatt
Brändö	0,01404087	82 263	0,01348332	77 171	0,01236404	68 002	0,01185402	59 270
Eckerö	0,00566003	33 161	0,00547527	31 337	0,00635180	34 935	0,00656045	32 802
Finström	0,02804823	164 329	0,03088052	176 742	0,04279017	235 346	0,03813968	190 698
Föglö	0,02179457	127 690	0,02609915	149 376	0,02861942	157 407	0,02172005	108 600
Geta	0,00068117	3 991	0,00062597	3 583	0,00079670	4 382	0,00102793	5 140
Hammarland	0,01598155	93 633	0,01411302	80 775	0,01269393	69 817	0,01039555	51 978
Jomala	0,10096366	591 526	0,11238506	643 226	0,13457284	740 151	0,15472913	773 646
Kumlinge	0,00105560	6 185	0,00145164	8 308	0,00174834	9 616	0,00177166	8 858
Kökar	0,00116692	6 837	0,00125197	7 166	0,00157410	8 658	0,00174892	8 745
Lemland	0,00552187	32 352	0,00533119	30 513	0,00730859	40 197	0,00975656	48 783
Lumparland	0,00532718	31 211	0,00560511	32 080	0,00651625	35 839	0,00865196	43 260
Saltvik	0,07484972	438 530	0,07630195	436 708	0,08535206	469 436	0,08821238	441 062
Sottunga	0,00085213	4 992	0,00099342	5 686	0,00100021	5 501	0,00090815	4 541
Sund	0,00172690	10 118	0,00214643	12 285	0,00296978	16 334	0,00370929	18 546
Vårdö	0,00067673	3 965	0,00089177	5 104	0,00111824	6 150	0,00109238	5 462
Mariehamn	0,72165288	4 228 020	0,70296419	4 023 354	0,65422354	3 598 229	0,63972190	3 198 609
Hela Åland	1,00000000	5 858 800	1,00000000	5 723 413	1,00000000	5 500 000	1,00000000	5 000 000
Förändring, %		-37,6		-2,3		-3,9		-9,1
Samfundsskatte-%		24,5		24,5		20,0		20,0
Kommunernas andel av skatterna, %		28,34		29,49		35,56		36,26

Not: Baserad på preliminär debiteringsstatistik för 2013 per 6.10.2014
Källa: ÅSUB, bearbetningar av debiteringsstatistik från Skattestyrelsen

Tack vare höjning av kommunsektorns andel av samfundsskatterna har inkomsterna från den här skattekällan sjunkit mindre än nedgången i de skatter som företagen i realiteten betalar. Enligt den preliminära debiteringsstatistiken blev kommunernas andel av samfundsskatterna år 2013 drygt 5,7 miljoner euro, vilket är en minskning med drygt två procent jämfört med året före. För i år beräknas inkomsterna från samfundsskatterna sjunka ytterligare och stanna på runt 5,5 miljoner euro. Även i år förväntas vinstutvecklingen inom flera större åländska företag vara svag, men det finns även företag där utvecklingen ser försiktigt ljus ut. Den dämpade utvecklingen bland de större aktörerna ger ringverkningar bland de mindre företagen.

Också under nästa år väntar vi oss att det åländska näringslivet uppvisar en svag utveckling och de skattepliktiga inkomsterna beräknas sjunka ytterligare som en följd den svaga ekonomiska aktiviteten. Vi räknar med att kommunernas andel av samfundsskatterna stannar på runt 5 miljoner euro. Den egentliga uppgången i inkomstutvecklingen lär dröja ytterligare ett par år på grund av bland annat läget inom den finska ekonomin och sjöfartsbranschen. År 2016 kommer även den temporära höjningen av kommungruppens andel av samfundsskatterna med 5 procentenheter att upphöra. Kommunernas andel av dessa skatter beräknas då sjunka till 30,31 procent.

Fastighetsskatten har ökat med höjda skattesatser

I år beräknas fastighetsskatterna enligt de preliminära uppgifterna från Skatteförvaltningen öka med hela 71,5 procent. Dels har skattesatserna höjts och Mariehamn och Sottunga har nu skatt även på stadigvarande boende. Dels har skattemyndigheten gjort en större justering av beskattningsvärdena. De nya värdena som tillämpas första gången innevarande år innebar att beskattningsvärdena i genomsnitt steg med drygt 10 procent.

År 2015 beräknas fastighetsskatterna öka med knappt en procent eller med drygt 28 000 euro. I kalkylen har inte beaktats eventuella justeringar av skattesatserna för år 2015 som kommunernas fullmäktige kan besluta om fram till och med mitten av november.

Tabell 5. Fastighetsskattekalkyl per kommun 2014-2015, 1000 euro (enligt debitering)

	2014 Skatteprocenter			2014* Beskattningsvärden			2014* Skatt			2014*	2015**
	Stadigv. bostad	Annan bostad	Allmän skattepr.	Stadigv. bostad	Annan bostad	Allmän skattepr.	Stadigv. bostad	Annan bostad	Allmän skattepr.	Debiterad Skatt Totalt	Debiterad Skatt Totalt
Brändö	0,00	0,90	0,0	9 607	3 757	5 482	0,0	33,8	0,0	33,8	34,1
Eckerö	0,00	0,90	0,7	19 280	7 488	23 480	0,0	67,4	164,4	230,3	232,4
Finström	0,00	0,90	0,8	51 999	5 750	23 892	0,0	51,8	179,2	227,0	229,0
Föglö	0,00	0,90	0,7	10 261	8 001	6 890	0,0	72,0	48,2	117,7	118,8
Geta	0,00	0,90	0,5	8 236	5 584	8 984	0,0	50,3	44,9	93,5	94,3
Hammarland	0,00	0,90	0,2	30 183	6 807	15 012	0,0	61,3	30,0	87,4	88,2
Jomala	0,00	0,90	0,5	94 938	5 931	74 391	0,0	53,4	372,0	416,9	420,7
Kumlinge	0,00	0,90	0,4	5 840	3 737	3 802	0,0	33,6	15,2	47,5	47,9
Kökar	0,00	0,90	0,8	4 648	4 100	3 941	0,0	36,9	31,5	67,1	67,7
Lemland	0,00	0,90	0,7	39 404	10 496	19 075	0,0	94,5	133,5	220,8	222,8
Lumparland	0,00	0,90	0,6	6 484	3 626	7 272	0,0	32,6	43,6	74,5	75,2
Saltvik	0,00	0,90	0,2	34 280	6 758	13 227	0,0	60,8	26,5	82,3	83,1
Sottunga	0,50	0,90	0,7	1 693	1 714	1 442	8,5	15,4	10,1	33,9	34,2
Sund	0,00	0,90	0,8	18 217	5 716	8 656	0,0	51,4	64,9	114,7	115,8
Vårdö	0,00	0,90	0,2	7 390	6 590	7 323	0,0	59,3	11,0	68,6	69,2
Mariehamn	0,30	0,90	0,2	284 991	850	186 137	855,0	7,6	372,3	1 237,0	1 248,1
Hela Åland	0,14	0,90	0,38	627 451	86 905	409 007	863,4	782,1	1 547,3	3 153,0	3 181,4
<i>förändring, %</i>				10,0	11,8	10,4	10036,0	12,0	33,3	74,2	0,9

Not: Föreningshus och dylikt har inkluderats i beskattningsvärdena även om de befriats från fastighetsskatten.

Källa: ÅSUB samt Skattestyrelsens hemsidor, fastställd beskattning för 2014 per 08.09.2014.

De nya beskattningsvärdena på byggnader och markområden som första gången tillämpas i år har justerats på följande sätt:

Beskattningsvärden på byggnader:

- Beskattningsvärdets andel av återanskaffningsvärdena har höjts så att man nu beaktar 75 procent istället för 70 procent av byggnadernas återanskaffningsvärden
- Det maximala åldersavdraget för bostadsbyggnader har sänkts från 80 till 70 procent

Beskattningsvärden på markområden:

- Kvadratmeterpriser på tomter som inte har uppdaterats på flera år har höjts till minst en euro.
- Beskattningsvärdet på markområden har höjts till 75 istället för 73,5 procent av områdespriset
- Beskattningsvärdet på markområden har höjts med 2 procent,

Referenser

Befolkningsregistercentralen, www.vaestorekisterikeskus.fi

Finansministeriet, Ekonomisk översikt Hösten 2014, Helsingfors

Finlands Kommunförbund, Prognos för kommunernas skatteintäkter 5.9.2014, www.kommunerna.net

Skatteförvaltningen, Preliminär förvärvsinkomstskattestatistik 2013, 24.09.2014,
<http://veronsaajat.vero.fi/sv>

ÅSUB Ekonomisk översikt hösten 2014

ÅSUB Statistikmeddelande, Offentlig ekonomi 2014:3, Prisindex för den kommunala basservicen på Åland.

ÅSUB Rapport 2014:2, Konjunkturläget Våren 2014, Mariehamn

ÅSUB Översikter och indikatorer 2013:1, Skattekalculer för kommunerna hösten 2013

ÅSUB, www.asub.ax

